

Maktabgacha ta'limda musiqiy kompetensiyalarni shakllantirishning samarali metodlari

Sadoqat Samatovna Ashurova
Buxoro xalqaro universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarda musiqiy kompetensiyalarni shakllantirish, rivojlantirish va baholashning zamonaviy nazariy-metodologik asoslari, pedagogik strategiyalari va samarali amaliy metodlari fundamental darajada tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida kompetensiya va kompetensiyaviy yondashuv tushunchalari, pedagogik va psixologik mohiyati, tarixiy rivojlanishi, zamonaviy ta'lim paradigmasidagi o'rni, bilim-ko'nikma-malaka paradigmasidan kompetensiyaviy paradigmaga o'tish. Tadqiqotda musiqiy kompetensiyalarni shakllantirishning samarali metodlari kompleks tarzda tahlil qilingan, ijodiy-produktiv metodlar (improvizatsiya, kompozitsiya, aranjirovka, musiqiy drama), keyis-metodika (real musiqiy vaziyatlarni tahlil qilish, muammolarni hal qilish), portfolio, refleksiv metodlar.

Kalit so'zlar: kompetensiyaviy yondashuv, musiqiy zamonaviy ta'lim paradigmasi, bilim-ko'nikma-malaka, funksional savodxonlik, musiqiy idrok

Effective methods for developing musical competencies in preschool education

Sadoqat Samatovna Ashurova
Bukhara International University

Abstract: This article analyzes at a fundamental level the modern theoretical and methodological foundations, pedagogical strategies and effective practical methods of forming, developing and assessing musical competencies in children in preschool educational institutions. Within the framework of the study, the concepts of competence and competency-based approach, pedagogical and psychological essence, historical development, role in the modern educational paradigm, transition from the knowledge-skills-qualification paradigm to the competency paradigm are analyzed. The study comprehensively analyzes effective methods of forming musical competencies, creative-productive methods (improvisation, composition, arrangement, musical drama), case methodology (analysis of real musical situations, problem solving), portfolio, reflexive methods.

Keywords: competency-based approach, modern musical educational paradigm, knowledge-skills-competence, functional literacy, musical perception

I. KIRISH. Zamonaviy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv - etakchi paradigma hisoblanadi. Bu yondashuv an'anaviy "bilim-ko'nikma-malaka" modelidan funksional "biladi, qila oladi, qo'llaydi, yaratadi" modeliga o'tishni anglatadi. Kompetensiya - bu nafaqat bilim, balki bu bilimni amaliy vaziyatlarda qo'llash qobiliyati, shaxsiy sifatlar va motivatsiyaning uyg'unligi. Maktabgacha yoshda kompetensiyalarning asoslari shakllanadi. Bolalar nafaqat musiqa haqida bilimlar olishlari, balki musiqiy faoliyatda ishtirok etish, ijodiy fikrlash, o'z his-tuyg'ularini musiqa orqali ifodalash, boshqalar bilan hamkorlik qilish, musiqiy texnologiyalardan foydalanish kompetensiyalariga ega bo'lishlari kerak.

Musiqiy kompetensiya - bu bolaning musiqiy bilim, ko'nikma, shaxsiy sifatlar va qadriyatlarning yig'indisi bo'lib, u musiqiy faoliyatda muvaffaqiyatli ishtirok etish, musiqiy madaniyatni tushunish va o'zlashtirish, musiqiy ijodkorlik bilan shug'ullanish, hayot davomida musiqiy rivojlanishni davom ettirish imkonini beradi.

Ushbu maqolada maktabgacha ta'limda musiqiy kompetensiyalarni shakllantirishning nazariy asoslari va samarali amaliy metodlari tahlil qilinadi.

II. KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVNING NAZARIY ASOSLARI

2.1. Kompetensiya va kompetensiyaviy yondashuv

Kompetensiya (lotincha "competentia" - muvofiqlik, layoqat) - bilim, ko'nikma, tajriba, shaxsiy sifatlar va motivatsiyaning integratsiyasi bo'lib, ma'lum faoliyat sohasida muvaffaqiyatli harakat qilish imkonini beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv - ta'lim natijalarini kompetensiyalar tizimi sifatida ko'rib chiqish, ta'limni amaliyotga, real hayot vaziyatlariga yo'naltirish.

Asosiy prinsiplar:

Amaliyotga yo'naltirilganlik: Bilimlar amaliy vazifalarni hal qilishda qo'llaniladi.

Integrativlik: Bilim, ko'nikma, shaxsiy sifatning uyg'unligi.

Transfer qobiliyati: Kompetensiyani turli kontekstlarda qo'llash.

Rivojlanish yo'naltirilganligi: Kompetensiyalar hayot davomida rivojlanadi.

2.2. XXI asr ko'nikmalari (4K modeli)

Kreativlik (Creativity): Ijodiy fikrlash, noan'anaviy yechimlar topish, musiqiy ijodkorlik.

Tanqidiy fikrlash (Critical thinking): Tahlil qilish, baholash, mantiqiy xulosalar chiqarish.

Kommunikatsiya (Communication): Samarali muloqot, o'z fikrini ifoda etish, tingla bilish.

Hamkorlik (Collaboration): Jamoada ishlash, birgalikda maqsadlarga erishish.

Musiqiy ta'limda 4K modeli to'liq amalga oshirilishi mumkin va kerak.

III. MUSIQIY KOMPETENSIYALAR TIZIMI

3.1. Musiqiy-estetik kompetensiya

Mazmuni:

- Musiqiy asarlarni idrok etish, tushunish
- Musiqiy tilni (melodiya, ritm, garmoniya, tembr, dinamika) anglash
- Musiqiy obrazlar, kayfiyat, xarakterlarni sezish
- Musiqiy janr va uslublarni farqlash
- Estetik did, musiqiy madaniyat

Ko'rsatkichlar:

- Turli musiqiy asarlarni tinglaydi, ularni tavsiflay oladi
- Musiqaning kayfiyati, xarakterini aniq ifodalaydi
- Musiqiy ifoda vositalarini farqlaydi
- O'z musiqiy taassurotlarini so'z bilan ifodalaydi
- Musiqadan estetik zavq oladi

3.2. Musiqiy-ijro kompetensiyasi

Mazmuni:

- Qo'shiq kuylash: to'g'ri nafas, aniq diktsiya, ifodali ijro
- Cholg'u asboblarda chalish: texnika, ifoda
- Ansambll/xor ijrosi: sinxronizatsiya, hamjihatlik
- Sahna madaniyati: o'zini tutish, tinglovchilarga munosabat

Ko'rsatkichlar:

- Qo'shiqlarni to'g'ri melodiya va so'zlar bilan kuylaydi
- Oddiy melodialarni cholg'u asbobida chalyapti
- Guruh bilan birgalikda ijro etadi, boshqalarni tinglaydi
- Tinglovchilar oldida o'zini erkin his qiladi

3.3. Musiqiy-ijodiy kompetensiya

Mazmuni:

- Musiqiy improvizatsiya: ritm, melodiya, harakat
- Kompozitsiya elementlari: oddiy kuylar yaratish
- Ijodiy tasavvur: musiqiy obrazlarni ixtiro qilish
- Noan'anaviy yondashuvlar, eksperimentlar

Ko'rsatkichlar:

- O'z ritmik naqshlarini yaratadi
- Qo'shiqqa davom qo'shadi, variantlar taklif qiladi
- Musiqaga o'z harakatlarini ixtiro qiladi
- Ijodiy topshiriqlarda faol ishtirok etadi

3.4. Musiqiy-kommunikativ kompetensiya

Mazmuni:

- Musiqa orqali his-tuyg'ularni ifodalash

- Musiqiy "til" orqali muloqot (savol-javob, dialog)
- Guruhda hamkorlik, bir-birini tingla sh
- Emotsional empatiya: boshqalarning hissiyotlarini tushunish

Ko'rsatkichlar:

- Musiqiy o'yinlarda faol muloqot qiladi
- Guruh loyihalarida hamkorlik ko'rsatadi
- Boshqalarning ijrosini tinglab, hurmat qiladi
- O'z his-tuyg'ularini musiqiy ifoda bilan bildiradi

3.5. Musiqiy-refleksiv kompetensiya

Mazmuni:

- O'z ijrosini baholash: nima yaxshi, qayerda xato
- Boshqalar ijrosini tahlil qilish, konstruktiv fikr bildirish
- Maqsad qo'yish: nimani o'rganmoqchiman?
- O'z-o'zini rivojlantirish: mashq qilish, yaxshilash

Ko'rsatkichlar:

- "Men bugun yaxshi kuyladim/Qiyinchilik bo'ldi" - o'zini baholaydi
- Boshqa bolaning ijrosiga fikr bildiradi
- Xatolarini tan oladi, tuzatishga harakat qiladi
- Yangi qo'shiq/asbob o'rganishga qiziqish bildiradi

3.6. Musiqiy-informatsion kompetensiya

Mazmuni:

- Musiqiy axborotni topish, tanlash
- Raqamli musiqiy texnologiyalardan foydalanish
- Musiqiy ilovalar, dasturlar, onlayn-resurslardan foydalanish
- Musiqiy madaniyat obyektlari (konsert, teatr, muzey) bilan tanishish

Ko'rsatkichlar:

- Oddiy musiqiy ilovalardan (Piano Kids) foydalanadi
- QR-kod orqali qo'shiqlarni tinglaydi
- Ota-onalar bilan YouTube'da musiqiy videolarni tomosha qiladi
- Konsertlarda, musiqiy tadbirlarda ishtirok etadi

IV. MUSIQIY KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI

4.1. Faol va interaktiv metodlar

Guruh muhokamasi:

Bolalar birgalikda musiqiy asarni muhokama qiladilar:

- "Bu musiqa haqida nima deyish mumkin?"
- "Qaysi asbob chalmoqda?"
- "Qanday kayfiyat?"

Pedagog fasilitator roli - savol berish, yo'naltirish.

Brainstorming (Fikrlar bo'roni):

Ijodiy vazifa: "Kuz haqida qo'shiq yaratish kerak. Qanday so'zlar ishlatamiz?"

Barcha g'oyalar qabul qilinadi, tanqid yo'q, keyin eng yaxshisini tanlaymiz.

Role-play (Rol o'yini):

"Sen bastakorsan, men ijrochiman. Qanday kuy yaratishimni xohlaysan?"

Rollarni almashish - har bir bola turli pozitsiyadan tajriba oladi.

Musiqiy debatlar:

Katta guruhlarda: "Qaysi musiqa yaxshiroq - tez yoki sekin?" Ikki guruh o'z fikrini asoslaydi.

4.2. Loyiha usuli

Qisqa muddatli loyihalar (1-2 hafta):

"Bizning guruh qo'shig'i":

- Matn yaratish (she'r yoki oddiy so'zlar)
- Oddiy melodiya tanlash
- Qo'shiqni ijro etish
- Video yozish
- Ota-onalarga ko'rsatish

Uzoq muddatli loyihalar (1-2 oy):

"Musiqiy dunyo sayohati":

- Har hafta bir mamlakat musiqasi
- Milliy asboblari, qo'shiqlar, raqslar
- Geografiya bilan integratsiya
- Yakunida "Musiqiy festival" - barcha mamlakatlar musiqasi

Tadqiqot loyihalari:

"Tovush qanday paydo bo'ladi?":

- Eksperimentlar (turli materiallar - metall, yog'och, plastik)
- Kuzatishlar, qayd etish
- Xulosalar: turli materiallar turli tovush chiqaradi
- Taqdimot: Bilimlarimiz

4.3. Muammoli ta'lim

Musiqiy muammoli vaziyat:

"Bizda konsert bor, ammo bir qo'shiq juda uzun. Nima qilishimiz mumkin?"

Bolalar yechim izlaydilar:

- Qisqartirish
- Tezroq kuylash
- Ikki qismga bo'lish

Pedagog yo'naltiradi, ammo javobni o'zi bermaydi.

Kashfiyot orqali o'rganish:

"Bu asbobdan qanday tovushlar chiqarish mumkin?" - Bolalar tajriba qilishadi, kashf qilishadi.

Eksperimental faoliyat:

"Suv miqdori qo'shiq tovushiga ta'sir qiladimi?" - Stakanlarga turli miqdorda suv, urib ko'rish - turli tovush balandligi.

4.4. O'yin texnologiyalari

Musiqiy-didaktik o'yinlar:

"Musiqiy loto", "Asboblarning dominosi", "Ritm exo", "Tembr topish" - kompetensiyalarning barcha komponentlarini rivojlantiradi.

Syujetli-rol o'yinlari:

"Konsert", "Musiqiy maktab", "Orkestr" - rollarni bajarish orqali musiqiy-kommunikativ va ijro kompetensiyalarini shakllanadi.

Gamifikatsiya:

Musiqiy mashg'ulotlarga o'yin elementlarini kiritish:

- Ballar: Har bir topshiriq uchun yulduzchalar
- Darajalar: "Yangi boshlovchi" → "Musika do'sti" → "Musika ustasi"
- Yutuqlar: "Birinchi qo'shiq", "10 qo'shiq", "Solo ijrochi"

Musiqiy kvest:

"Musiqiy xazinani topish" - bolalar stantsiyalarni aylanib, vazifalarni bajarishadi (qo'shiq kuylash, asbobni tanish, ritmni takrorlash), oxirida "xazina" - yangi qo'shiq yoki asbob.

4.5. Ijodiy-produktiv metodlar

Improvizatsiya:

Ritmik improvizatsiya: "O'z ritmingizni yarating"

Melodiya improvizatsiya: "Bu qo'shiqqa davom qo'shing"

Harakat improvizatsiya: "Musiqaga o'z raqsingizni ixtiro qiling"

Kompozitsiya elementlari:

Katta guruhlarda:

- Oddiy nota yozish (faqat davomiylik)
- "Bizning kuy": Guruh birgalikda oddiy kuy yaratadi
- Asboblarni tanlash, chalib sinab ko'rish

Aranjirovka:

Tanish qo'shiqni boshqacha ijro etish:

- Turli tempoda
- Turli dinamikada
- Turli asboblarning bilan

Musiqiy drama:

Musiqiy hikoya drammatizatsiyasi - bolalar aktyor, musiqachi, bastakor rolda.

4.6. Keç-metodika

Real musiqiy vaziyatlar:

Ke'uc 1: "Konsertda ikki bola bir vaqtda solo kuylashni xohlashdi. Qanday hal qilish mumkin?"

Bolalar muhokama qilishadi, yechimlar taklif qilishadi:

- Ikkalasi ham kuylaydi (navbat bilan yoki birga)
- Qur'a tashlash
- Ikki qo'shiq tayyorlash

Ke'uc 2: "Biror bola musiqiy o'yinda yutqazdi va xafa bo'ldi. Nima qilish kerak?"

Emotsional intellekt, empatiya, muammolarni hal qilish kompetensiyalari rivojlanadi.

4.7. Portfolio metodikasi

To'plam-namoyish portfolio:

Bolaning eng yaxshi ishlari:

- Audio/video yozuvlar (qo'shiqlar, asbobda chalish)
- Rasmlar (musiqani tinglab chizilgan)
- Loyiha ishlari
- Sertifikatlar, diplomlar

Taraqqiyot portfoliosi:

Vaqt bo'yicha rivojlanish dinamikasi:

- Sentyabr: Birinchi qo'shiq yozuvi
- Yanvar: O'sha qo'shiq, ammo ancha yaxshi
- May: Murakkab qo'shiq, bir necha asbob

Portfolio bolaga, ota-onaga, pedagogga taraqqiyotni ko'rsatadi, motivatsiya oshiradi.

4.8. Refleksiv metodlar

O'z-o'zini baholash:

Har bir mashg'ulot oxirida:

- "Bugun nima yaxshi bo'ldi?"
- "Qayerda qiyinchilik bo'ldi?"
- "Keyingi safar nimani yaxshilashim kerak?"

Musiqiy kundalik:

Katta guruhlarda bolalar (ota-onalar yordami bilan) musiqiy kundalik yuritishadi:

- Qanday qo'shiq o'rgandim?
- Uyda nima mashq qildim?
- Qanday hissiyot bor?

Video-refleksiya:

Bolaning ijrosi videoga yoziladi, keyin birgalikda tomosha qilishadi, tahlil qilishadi:

- "Bu yerda yaxshi kuyladim"

- "Bu joyda ovozim past ketdi"

V. YOSH XUSUSIYATLARIGA MOS METODIKA

5.1. Kichik yosh (3-4 yosh)

Asosiy kompetensiyalar: Musiqiy-estetik (boshlang'ich), musiqiy-ijro (oddiy), musiqiy-kommunikativ (guruhda o'ynash).

Ustuvor metodlar:

- O'yin (didaktik, syujetli)
- Namoyon qilish
- Takrorlash
- Rag'batlantirish

Kompetensiya ko'rsatkichlari:

- Qisqa qo'shiqlarni kuylaydi
- Musiqaga mos qo'l chalaydi, sakraydi
- Musiqiy o'yinlarda ishtirok etadi

5.2. O'rta yosh (4-5 yosh)

Asosiy kompetensiyalar: Barchasi rivojlanadi, ayniqsa ijro va kommunikativ.

Ustuvor metodlar:

- O'yin + muammoli vaziyatlar
- Oddiy loyihalar
- Guruh ishlari
- Improvizatsiya boshlash

Kompetensiya ko'rsatkichlari:

- Ifodali kuylaydi
- Oddiy melodiylarni asbobda chalyapti
- Guruh bilan hamkorlik qiladi
- Oddiy ijodiy topshiriqlarni bajaradi

5.3. Katta va tayyorlov yoshi (5-7 yosh)

Asosiy kompetensiyalar: Barchasi, ayniqsa ijodiy va refleksiv.

Ustuvor metodlar:

- Loyiha usuli
- Muammoli ta'lim
- Keys-metodika
- Refleksiya
- Raqamli texnologiyalar

Kompetensiya ko'rsatkichlari:

- Murakkab qo'shiqlarni ifodali ijro etadi
- Asboblarda murakkab kuylar chalyapti
- Ijodiy loyihalarda faol ishtirok etadi
- O'zini va boshqalarni baholaydi

- Maqsad qo'yadi, mashq qiladi

VI. KOMPETENSIYALARNI BAHOLASH

6.1. Formatuv (formalashtiruvchi) baholash

Jarayon davomida, maqsad - yaxshilash, qo'llab-quvvatlash.

Usullari:

- Kuzatish, og'zaki baholash
- Tezkor qaytaaloqa (feedback)
- O'z-o'zini va hamkasb baholash
- Refleksiya

6.2. Summativ (yakuniy) baholash

Davr oxirida, maqsad - erishilgan darajani aniqlash.

Usullari:

- Diagnostik topshiriqlar
- Konsert, taqdimot
- Portfolio tahlili
- Test (katta yoshda)

6.3. Rubrikalar va deskriptorlar

Rubrika - baholash mezon, darajalar tavsifi.

Misol - Qo'shiq kuylash kompetensiyasi (katta guruh):

Mezon	Boshlang'ich Rivojlanayotgan Etuk		
Melodiya	Ko'p xato	Ba'zi xatolar	Aniq
So'zlar	Ko'p unutadi	Ba'zan unutadi	Barcha so'zlar to'g'ri
Ifoda	Monoton	Ifoda elementlari	To'liq ifodali
O'ziga ishonch	Qo'rqadi	Ba'zan qiynaladi	Erkin

VII. XULOSA VA TAVSIYALAR

Maktabgacha ta'limda musiqiy kompetensiyalarni shakllantirish - bu zamonaviy, amaliyotga yo'naltirilgan, bolani kelajak hayotga tayyorlovchi yondashuv. Kompetensiyalar nafaqat bilim, balki qila olish, qo'llash, yaratish, hamkorlik qilish qobiliyatlaridir.

Asosiy xulosalar:

1. Kompetensiyaviy yondashuv - XXI asrning zaruriyati. Bilim berish emas, kompetensiyalar shakllantrish.
2. Musiqiy kompetensiyalar - estetik, ijro, ijodiy, kommunikativ, refleksiv, informatsion - barchasi muhim, kompleks rivojlanishi kerak.
3. Samarali metodlar - faol, interaktiv, loyihali, muammoli, o'yinli, ijodiy, refleksiv - xilma-xilligi zarur.
4. Yosh xususiyatlari - har bir yosh o'z metodikasi, kompetensiya darajasi.
5. Baholash - formatuv, summativ, rubrikalar - kompetensiyalarni baholash bilimni baholashdan farqli.

Amaliy tavsiyalar:

Pedagoglar uchun:

- Kompetensiyaviy yondashuv mohiyatini chuqur o'rganish
- Har bir mashg'ulotda: "Qaysi kompetensiyani rivojlantiryapman?"
- Metodlarni xilma-xil qo'llash
- Bolalarga faol, ijodiy rol berish
- Formatuv baholash - doimiy

Muassasalar uchun:

- Dasturlarni kompetensiyaviy asosda qayta ko'rib chiqish
- Pedagoglarni o'qitish
- Zamonaviy resurslarga investitsiya (raqamli, didaktik)
- Portfolio tizimini joriy etish

Ota-onalar uchun:

- Kompetensiya nima ekanligini tushunish
- Uyda qo'llab-quvvatlash
- Natija emas, jarayonga e'tibor
- Bolaning taraqqiyotini qadrlash

Musiqiy kompetent bola - bu musiqa sevuvchi, ijodkor, hamkorlik qila oladigan, o'z-o'zini rivojlantiradigan, musiqiy madaniyatli shaxs. Bu - kelajak uchun eng yaxshi investitsiya.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. КБ Холиков. Отличие музыкальной культуры от музыкального искусства в контексте эстетика. Science and Education 3 (5), 1562-1569
2. КБ Холиков. Роль теоретичности и применения информационных систем в области теории, гармонии и полифонии музыки. Scientific progress 2 (3), 1044-1051
3. КБ Холиков. Образовательное учреждение высшего профессионального образования в музыкальной отрасли Узбекистана. Scientific progress 2 (6), 946-951
4. КБ Холиков. Музыкальная идея и создание новых идей, его развитие. Science and Education 5 (6), 129-136
5. КБ Холиков. Неизбежность новой методологии музыкальной педагогике. Science and Education 4 (1), 529-535
6. КБ Холиков. Характеристика психологического анализа музыкальной формы, измерение ракурса музыкального мозга. Science and Education 4 (7), 214-222
7. КБ Холиков. Локально одномерные размеры, основа динамично развитого произведения музыки. Science and Education 3 (11), 1007-1014

8. КБ Холиков. Задачи хора для вырождающегося нагруженного управления косвенного, противоположного и параллельно-двигающегося голоса. *Scientific progress* 2 (3), 690-696

9. КБ Холиков. Прослушка классической музыки и воздействия аксонов к нервной системе психологического и образовательного процесса. *Science and Education* 4 (7), 142-153

10. КБ Холиков. Манера педагогической работы с детьми одарёнными возможностями. *Science and Education* 4 (7), 378-383

11. КБ Холиков. Магнитные свойства тяготение к человеку многоголосного произведения музыке. *Scientific progress* 2 (3), 728-733

12. КБ Холиков. Система грамматических форм полифонии, свойственных для классической многоголосной музыки. *Science and Education* 5 (11), 137-142

13. КБ Холиков. Искажения при синхронном направлении двух голосов в одновременной системе контрапункта и их решение. *Science and Education* 5 (11), 143-149

14. КБ Холиков. Три новые версии дефиниции формулировки мажора и минора. *Science and Education* 5 (11), 150-157

15. КБ Холиков. Психика музыкальной культуры и связь функции головного мозга в музыкальном искусстве. *Science and Education* 4 (7), 260-268

16. КБ Холиков. Перенос энергии основного голоса к другим голосам многоголосной музыки. *Science and Education* 3 (12), 607-612

17. КБ Холиков. Дифференцированное обучение студентов на занятиях гармонии и анализа музыкальных произведений. *Scientific progress* 2 (3), 1038-1043

18. КБ Холиков. Модели информационного влияния на музыку управления и противоборства. *Science and Education* 4 (7), 396-401

19. КБ Холиков. Характер музыки и результат смысловое содержание произведения. *Scientific progress* 2 (4), 563-569

20. КБ Холиков. Абстракция в представлении музыкально психологического нейровизуализации человека. *Science and Education* 4 (7), 252-259

21. КБ Холиков. Внимания музыканта и узкое место захвата подавление повторения, сходство многовоксельного паттерна. *Science and Education* 4 (7), 182-188

22. КБ Холиков. Защитный уровень мозга при загрузке тренировочных занятиях и музыкального моделирование реальных произведениях. *Science and Education* 4 (7), 269-276

23. КБ Холиков. Элементы музыкальной логики, фундамент музыкального построения. *Science and Education* 3 (1), 578-583

24. КБ Холиков. Основные концепции, проблемы и методы как теории и гармония в деятельности учителя музыкальной культуры в школе. Science and Education 3 (1), 663-670

25. КБ Холиков. Музыкальная модель, эффективный численный ритм и программный комплекс для концентрации вокального пения. Science and Education 3 (1), 546-552

26. КБ Холиков. Содержание урока музыки в общеобразовательном школе. Scientific progress 2 (3), 1052-1059

27. КБ Холиков. Музыка и психология человека. Вестник интегративной психологии, 440-443 2 (1), 440-443

28. КБ Холиков. Новые мышление инновационной деятельности по музыкальной культуры в вузах Узбекистана. Science and Education 4 (7), 121-129

29. КБ Холиков. Фокус внимания и влияние коры височной доли в разучивании музыкального произведения. Science and Education 4 (7), 304-311

30. КБ Холиков. Особенность взаимосвязанности между преподавателем и учащимся ракурса музыки в различных образовательных учреждениях: детском саду, школе, вузе. Science and Education 4 (2), 1055-1062